

РЕЦЕНЗИЯ

**на дисертационен труд за придобиване
на образователната и научна степен „Доктор”**

от проф. дн Мариана Минчева Гърмидолова, Ръководител на катедра
„Методика на изобразителното изкуство“, факултет „Изобразително
изкуство“, ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“

Докторант: Гергана Михайлова Михайлова-Недкова

Тема: „МЯСТО И РОЛЯ НА ИЛЮСТРАЦИЯТА ЗА РАЗВИТИЕ НА
ТВОРЧЕСКАТА АКТИВНОСТ В ИЗОБРАЗИТЕЛНИТЕ ДЕЙНОСТИ НА
6-8 ГОДИШНИТЕ ДЕЦА“

Научен ръководител: проф. д-р Лучия Малинова

Научна област: 1. Педагогически науки

Професионално направление: 1.2. Педагогика (Предучилищна
педагогика)

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Предложеният за рецензиране дисертационен труд има съдържателен обем от 224 страници, от които 204 страници текст-изложение и 20 страници приложения. Разработката включва съдържание, увод, три глави, заключение, приложение и библиография. Посочени са 101 литературни източници, от които 86 на кирилица (от тях 11 интернет адреса), 15 на латиница (от които 7 интернет адреса). Цялостната разработка включва 14 броя диаграми и 13 таблици. Приложението обхваща илюстрации от формиращата част на експеримента, анкетни карти с деца, родители и учители и допълнително тяло с колажи от трите етапа на експерименталното изследване.

От акцентите във формулировката на отделните глави става ясно, че докторантката насочва вниманието си към проблематика от сферата на изобразителното изкуство, цветознанието, психологията, симеотиката и

педагогиката. Подкрепям подобен интердисциплинарен подход и го приемам като правилен и уместен с оглед избраната тема.

Впечатлението ми от цялостното оформление на дисертацията е, че е естетически издържана и отговаря на необходимите норми и изисквания. По отношение на езикова култура, боравене с понятията и категориите на изобразителното изкуство, педагогиката и психологията, цитиране и позоваване на автори трудът е много добре издържан.

В увода се аргументира избора на избраната тема и нейната актуалност, избора на извадката, като се подчертава ролята на илюстрацията за възпитанието на децата и развитието на творческата им активност.

Първата глава „Теоретична постановка на проблема“ има внушителен обем и разглежда значими въпроси, свързани с детската изобразителна дейност и илюстрацията. Тук се разглеждат важни проблеми на детската изобразителна дейност: теории за развитието на детската изобразителна дейност; периодите в еволюцията на изображението; същността и съотношението между грамотност и изразителност в детската изобразителна дейност; въпроси, свързани с възприемането на художествени творби; определя се същността и ролята на илюстрацията, както и развитието и в исторически план в Европа и България. Поставените акценти са значими за разглежданата проблематика, цитирани са множество проучвания в областта на детското изобразително творчество. Интерес представляват въпросите, свързани с характеристиките на илюстрацията, нейната спецификата и условията, които определят същността и.

Втората глава е свързана с организацията и провеждането на експерименталното изследване. Самото експериментално изследване оценявам като компонент на дисертацията с приносен заряд към изследователската методология. Целта, задачите, обектът, предметът и

хипотезата на изследване са точно формулирани. Посочени са методите на изследване, а също критериите и показателите. Експерименталната част е решена в шест етапа, всеки от които логично обоснован. Експерименталната извадка включва внушителен брой изследвани лица – 50 в експерименталната и 52 в контролната група. Експерименталните уроци в детските градини и началното училище са подробно описани в текста, могат да се видят постиженията на децата по отделните теми.

В трета глава докторантката прави анализ на резултатите от експерименталното изследване. Резултатите от психолого-педагогическия експеримент са обработени чрез математико-статистически метод. Сравнителният анализ на 6, 7 и 8-годишните деца е направен въз основа на резултатите в експерименталните и контролните групи. Резултатите са обобщени в таблици и представени графично в диаграми. Анализът е подкрепен визуално и от детски творби. Въз основа на резултатите от проведения експеримент са направени изводи.

Изводи са направени и в края на дисертационния труд.

II. ПРИНОСИ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Достоинствата на дисертационния труд могат да се обобщят в следните приносни моменти:

А. Научни приноси

- Проблемът за влиянието на илюстрацията върху творческото развитие на 6-8 годишните деца не е разглеждан до момента и в тази насока дисертацията има своя безспорен принос.

Б. Приложни приноси

- Разработена е и апробирана методическа система за работа с илюстрации, която включва запознаване и използване на класически и съвременни художници. Системата включва разнообразни техники

на илюстрацията: апликация, колаж, работа с живописни и графични материали, смесена техника;

- Доказано е, че чрез използването на различни типове и видове илюстрации можем да съдействаме за обогатяването на представите на децата, да стимулираме развитието на психичните процеси и формирането на положително емоционално и естетическо усещане към изкуството като цяло.

III. КРИТИЧНИ ОЦЕНКИ, ЗАБЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ

Първата глава има една единствена част с название „Психологическа характеристика на изобразителната дейност на децата в предучилищна възраст“, която се разделя на други пет подчасти. Вероятно това е названието на първата глава и има допусната грешка. Смятам, че още по-прецизното структуриране, обединяването на изследвания материал, акцентуването върху някои аспекти на изобразителната дейност и логичното извеждане на отделните части в първата глава би открито приносните и моменти. Няма единство при изписването на имената на чуждите автори, на определени места липсва литературния източник, забелязват се пунктуационни и правописни грешки и остатъчни бележки от работната фаза.

Необходимо е прецизиране на заглавията на отделни подглавия във втората част на дисертацията. Названието на отделните части във втора глава не съответстват на тези в текста и това води до объркване.

Смятам, че дисертацията би спечелила, ако в края на първата част се направят изводи, които биха послужили като база за изграждането на експерименталната работа. Добре би било, ако приносните моменти се прецизират още и се поднесат тезисно, като се обозначат и в съдържанието на дисертационния труд.

Авторефератът отразява съдържанието на научния труд, но съществува дисбаланс при представянето на отделните глави. Тук също бих препоръчала прецизиране на научните приноси и обозначаването им в съдържанието на автореферата.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящата рецензия е изготвена въз основа на представения дисертационен труд и автореферат. По темата на дисертацията докторантката е направила осем публикации (седем в страната и една в чужбина). Всички те са самостоятелни, което означава, че тезите на докторантката са получили публичност сред научната общност.

Въпреки направените забележки научната разработка притежава необходимата значимост и показва, че докторантката може да осъществява самостоятелна научна и практикоприложна дейност. Поради това приемам дисертационния труд и като член на научното жури му давам своята положителна оценка. На тази основа предлагам на научното жури да присъди на Гергана Михайлова образователната и научна степен „доктор“.

23.07.2018 г.

гр. В. Търново

Подпис:.....

(проф. М. Гърмидолова)